

כל אשמתם של אסירים פו-
ליטיים לבנוניים אלה היתה
כי הביעו את הרעיון כי לא
רק לאמורים ולמדינאים זכות
להחליט בגורל העם. השל-
טונות קראו להם קומוניסטים-
וזה הספיק להעמידם
למשפט - בזק שמצא אותם
חייבים בעוון הנורא מכל
עוון: הסדר הקיים במרחב
לא מצא חן בעיניהם.

איראן איראן

לפני זו חדשים קם בתגלים
האיראני זקן עיקש וחלוש-
גוף שהציע לבטל את זכויו
הנפט של החברה האנגלית
איראנית. צחק העולם אמנו:
זקן מתעלף יקבע זה היה מן
הסתם מטורף להתגרות
בארי הבריטי. אולם כעבוד
שנה לא חשב איש את
מוחמד מוסאדק למטורף.
ואילו התעלפויותיו חדרו לה-
צחק כי בינתיים הצליח
בתמיכתו הגדולה: הוציא
את האנגלים מארצו.

סוריה

אכזבית תעמולה זו המסידת
ברחובות דמשק מפתלת את
השיטה הבדוקה של הסחת
זעם הקהל מענייני פנים לאוי-
בים - כביכול האורבים מחוץ.
תוכו הכרוז: "האויב בחזית!
הגבו עזרתכם לחייל הלווחים!"

עודד קורלניק:

תשובתי לבעייה מרכזית זו מיוסדת על
גישתי הגיאופוליטית הכללית ואפשר לסכמה
בקיצור בשתי נקודות: (א) צבירת כוח (יש-
ראלית) בדרגת כוח חוסם (בין הגוש המערבי
והסובייטי) וב) אחדות הסהרון הפורה (יש-
ראל, ירדן, סוריה, עיראק) תחת שלטון יש-
ראל.

בנימין ששון:

לעת עתה יש לנו דאגות משלנו.

אורי אבנרי:

מדינת ישראל היא חלק בלתי נפרד של ה-
מרחב השמי הגדול, קשורה אליו באלפי חו-

6. האם על מדינת ישראל לראות בלאומיות הערבית תנועה שלילית ומסוכנת לה, או שעליה לחמוק בה תמיכה פעילה?

אבא אבן:

לדעתי צריכה עמדתנו להיות מעורבת. מ-
בחינה עקרונית אסור לנו כאומה צעירה להת-
נכר למאבק לאומי המתעורר והתוסס בעולם
השכן. היינו חוטאים כלפי עצמנו, כלפי מצ-
פוננו הלאומי וכלפי ההיסטוריה, אילו לאחר
שהשגנו את עצמאותנו היינו סוכרים שאנו
רשאים לשלול את זכויות החרות מן העמים
השכנים רק משום שהם עוינים אותנו. אך
ניתוח יותר מעמיק מוכיח כי הכתיחות אי-
נה נובעת מעצם קיומה של הלאומיות הער-
בית, כי אם מתוך נגמים שדבקו בה. הלא-
מיות הערבית התובענית לעצמה שוללת את
אותן הזכויות מעמים אחרים, וביחוד מי-
ש-ראל.

ד"ר אלטמן:

משך כל השנים לפני קום המדינה ואחריה
גילו כל ארצות ערב יחס של איבה כלפינו,
ולא נתגלה בארצות אלה שום כוח ושום
אדם שיחלוק על גישה זו. כל עוד יראו בנו
מדינה חלשה שאפשר לחסלה, ינסו להשמיד
אותנו. יחסי שלום ייתכנו רק אם הערבים
יראו אותנו חזקים יותר, בעלי ארץ גדולה
יותר מגבולות ישראל היום. השתלטותם של
יסודות פרורוסיים במרחב תהיה נגדנו, כי
לרוסיה יש קו אנטיישראלי ופרורערי. היא
תומכת בעמי אסיה, אנו הגנו גורם אירופי.

נימר אליהווארי:

ייתכן כי תנועת השחרור במרחב תהיה
גורם מזיק לישראל ולעתידה, אולם יכולה
היא גם להיות גורם לטובה ולברכה. התכונה
לברכה או לקללה תלויה בעמדת ישראל עצי-
מה כלפי תנועת השחרור, אם ישראל תושיט
יד ותעזור במידה רבה של עזרה וכנות ל-
שחרור המרחב ונצחונה, ותיישב את בעיני-
תיה הפרטיות עם העולם הערבי והמוסלמי,
תתייבשה הדמעות ויגלידו הפצעים שנתהו
בגוף המרחב והעולם המוסלמי כתוצאה מ-
קום מדינת ישראל, בצורה שתחזיר לערבים
את כבודם העצמי הנפגם ותמחוק את החרפה
שנפלה על המוסלמים. ואז יפקח הדור החדש
בעולם הערביהמוסלמי את עיניו ויראה את
ישראל כתבר המרפא את פצעיו ועושה למען
קידומו. והרי חייב המרחב לפקוח את עי-
ניו - אם במוקדם או במאוחר. ואוי לישר-
אל אם יפקח עיניים מלאות נקמה, שגאה
ואיבה.

ד"ר סנה:

לדעתי נמצא מאבק השחרור הלאומי של
עמי המזרח התיכון וצפון אפריקה בקו ה-
אינטרס הלאומי שלנו, של מדינת ישראל. אנו
מעוניינים עניין חיוני ביותר בשלום-אמת עם
העמים הללו, לשיתוף וליחסי גומלין תרבו-
תיים. במידה רבה תלוי בכך כל עתידנו, כעם
החורז למולדתו בשכנות עם העמים האלה.
השלום בין היהודים והערבים הופר ע"י ה-
אימפריאליסטים הזרים, שהפיחו גם את רוח
האיבה וליבו את אש המלחמה בינינו. סילוי
קם של הבסיסים והזכויות האימפריאליסטי-
יים מהארצות השכנות פירושו בשבילנו סי-
לוק המכשול העיקרי, סילוק אבן הגוף ה-
עיקרית מן הדרך לשלום, לאחווה ולשיתוף
ישראלי-ערבי הדרוש לנו כאחיר לנושימה.

אליאס קוסא:

מן הראוי שישראל תתמוך באופן פעיל ב-
תנועה זו מפני שהיא מתאימה לחייה הדמר-
קרטיים. אם ייעשה הדבר בתבונה ובסאקט,
תקל עמדה כזאת על התקרבות שני העמים
השמיים בידידות ובהבנה הדדית.

עודד קורלניק:

הסהרון כיתידה גיאופוליטית אורגנית מקים
מגמה בשוכנים בו לאחדות ריבונית אחת,
וזהו לכן מגמה סבעית של המדינות הער-
ביות השוכנות בו וצריך שתהא המגמה ה-

טים היסטוריים, תרבותיים, כלכליים וצבאיים.
כל מאורע במרחב משפיע על גורל מדינה
ויושביה. קיום בסיס בריטי ככואץ, למשל,
יכריח את הרוסים לעבור את ישראל במל-
חמה הבאה, כדי לחסלו. חמרי גולם, מצרכי
המוון, והשוקים של המרחב הם צורך חיוני
למשק הישראלי ולקליטת העלייה. הגורל ה-
אומלל של מדינת-הצלבנים בארץ-ישראל מו-
כיח כי לא תיתכן מדינת-גטו בארץ זו.

ישראלית העיקרית. לפיכך שרויים אנו
בניגוד טבעי למדינות ערביות אלה - ופת-
רוננו חורבן אחד הצדדים.

מתוך עובדה בלתי מעורערת זו מקבל ה-
מאבק האנטיאימפריאליסטי של מדינות ה-
סהרון מובן מיוחד על רקע זה. גישתנו אליו
חייבת לפיכך להיות גישה של אהדה פסיבית
אשר משמעותה לגבינו - נפיה לקראת
צאתם של הגורמים האימפריאליסטיים מן ה-
סהרון והשארתי כשדה פתוח למאבק ישרא-
לי-ערבי.

הבעיה העומדת בפנינו היא: האם תשרור
בסהרון אומה ישראלית נושאת שליחות תר-
בותית חדשה או אומה ערבית נושאת תרבות
גיאוואיסלמית? והמסקנה: הארה פסיבית ל-
מאבק האנטיאימפריאליסטי בסהרון תוך הכ-
רה שהוא מפנה את הדרך למאבק הבא שיכ-
רע בצעוב אופיו הלאומי והתרבותי של ה-
סהרון.

(אולם) מתעוררת השאלה בדבר הסיכון
שבהתפתחויות הנובעות מן המאבק האנטי-
אימפריאליסטי. קיים רוח קריטי בין הרמה ה-
התרבותית-התעשיתית שלנו ובין הרמה ה-
תרבותית-תעשיתית בארצות ערב. רוח אשר
המאבק האנטיאימפריאליסטי (הערבי) עלול
לעצמנו באם יאריך זמן רב מדי. (ואילו אנו
מעוניינים) שהרוח בינינו ובין הערבים יה-
יה גדול ככל האפשר, למען תיפול ההכרעה
ביתר קלות לטובתנו. לפיכך רצוי הדבר מכ-
חינת האינטרס הצרוף של מדינת ישראל כי
המאבק (הערבי לעצמאות) יהיה קצר ככל
האפשר.

בנימין ששון:

איני רואה מה יכולה פניית ישראל לעשות
לטובת הערבים, כשהיא כל כך עמוסה בבע-
יותיה שלה.

אורי אבנרי:

שום כוח בעולם לא הצליח עדיין לעצור
בעד תנועה לאומית בריאה - והמאבק ה-
עברי לעצמאות יוכיח. הברירה בפני מדינת
ישראל: להיטרף ע"י גלי המהפכה המרחבית,
או להעמיד את עצמה בראשה. מדינת ישראל
היא המנהיגה הגיונית של מאבק העצמאות
המרחבי, בהיותה המדינה השמית המפותחת
ביותר.

7. אם לדעתך על המדינה לחמוק במאבק הערבי, האם יש לתת תמיכה זו לכל העמים המעמדות והתנועות המשתתפים במאבק, או לחלק מהם בלבד?

אבא אבן:

המגמה - ביטול המחיצות בינינו לבין
העולם הערבי. חבלי ההשתלבות יהיו קשים
וממושכים, ולעולם לא יהיו שלמים. אך בני-
תיים שומה עלינו להשלים עם מצמדנו העצי-
מאי והנפרד, ולפצות את עצמנו בקשרים עם
גורמים אחרים... בלי הסתייעות מן החוץ
לא נוכל לקיים את משקנו הלאומי ברמה
הרצויה.

נימר אליהווארי:

לשם המשך שלטונו במרחב סומך המערב
על המעמד השולט מבין בעלי האחוזות ודרי-
מיהם, שהועלו לשלטון על-מנת לשמור על
האינטרסים של האימפריאליזם. שכבה זו היא
אויב מושבע לתנועות השחרור, ואין ישראל
צריכה להגיש לה עזרה או אהדה, פן תחשב
גם היא למכשול בדרך תחיית המרחב ושחרור-
ו.

ארהן אמיר:

מדינת-ישראל חייבת לחמוק תמיכה פעילה
באותם יסודות הדוגלים בתחייה לאומית